

Polska poezja barokowa – nauczanie zdalne – 14.05.2020

Proszę zapoznać się z materiałami w podręczniku dotyczącymi polskiej poezji barokowej, opracować, zapisać notatki i efekty wykonanej pracy przesłać do 20.05.2020 na adres anna_zubrzycka@wp.pl

I. Fenomen piękna i czasu w twórczości Daniela Naborowskiego

1. Przeczytaj wprowadzenie do twórczości Daniela Naborowskiego (str.191)
2. Przeczytaj wiersze: **Na oczy królowy angielskiej... Krótka żywota, Na toż**

3. Zapisz notatkę w zeszycie

Daniel Naborowski tworzył zarówno **poezję dworską**, która miała przede wszystkim wzbudzić u czytelnika podziw i go zaskoczyć, jak i wiersze zawierające **metafizyczną refleksję nad przemijaniem** i marnością świata doczesnego.

Na oczy królowy angielskiej...

Wiersz jest pochwałą Elżbiety Stuart, jest panegirikiem, powstał prawdopodobnie w 1619 roku.

Mamy tu do czynienia z liryką inwokacyjną. Wypowiedź jest bezpośrednio skierowana do królowy angielskiej. Utwór ten jest rozbudowanym komplementem, opiewającym piękno oczu Elżbiety. Pierwsze dwa wersy to zwrot w kierunku adresatki, w dalszej części mówi się już jedynie o oczach. Następne dwanaście wersów to zespół łańcuszkowych porównań. Każde kolejne przyrównanie jest jednocześnie wzmocnieniem komplementu:

„Nie oczy, lecz pochodnie [...]
Nie pochodnie, lecz gwiazdy, [...]
Nie gwiazdy, ale słońca, [...]
Nie słońca, ale nieba, [...]
Nie nieba, ale dziwnej mocy są bogowie,[...]”

Kolejne hiperbolizacje prowadzą podmiot wiersza do ostatecznej granicy, jaką jest porównanie oczu urodziwej dziewczyny do bogów, nic większego, doskonalszego nie odnajdzie. A jednak! W następnych wersach podmiot obala swoje porównania, wszystkie komplementy okazały się niewystarczające, by odzwierciedlić urok owych oczu. Okazuje się więc, że oczy królowy nie są podobne ani do bogów, ani do nieba, słońca, gwiazda, a tym bardziej płomieni, są one bowiem sumą tego wszystkiego:

„Lecz się wszystko zamyka w jednym oka słowie:
Pochodnie, gwiazdy, słońca, nieba i bogowie.”

Krótkość żywota

Jest to bardzo ważny wiersz polskiego baroku, wiersz - refleksja filozoficzna nad ludzkim przemijaniem i kruchością istnienia. Naborowski w tym wierszu odwołuje się do popularnego w baroku motywu przemijania i ulotności życia. Upływ czasu został ukazany obrazowo:

„Dźwięk, cień, dym, wiatr, błysk, głos, punkt – żywot ludzki słynie.

Żywot ludzki jest właśnie tak krótki, nietrwały i ulotny, jak każde z tych zjawisk.

Jak mija godzina za godziną, tak mijają ludzkie pokolenia.

„Był przodek, byłeś ty sam, potomek się rodzi.”

Człowiek został ukazany jako istota całkowicie bezsilna, uzależniona od wyższych wyroków.

https://www.youtube.com/watch?v=2liQ_WIkeQ8

4. Samodzielnie zinterpretuj wiersz *Na toż*

II. Miłość w wierszach Jana Andrzeja Morsztyna

1. Przeczytaj wprowadzenie do twórczości J.A. Morsztyna (str. 200)

2. Przeczytaj utwór J.A. Morsztyna *Do trupa*

<https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/do-trupa.html>

3. Zapisz notatkę w zeszycie

Do trupa

Utwór napisany zgodnie z założeniem marinizmu, według którego podstawą wiersza miał być koncept – ciekawy, oryginalny pomysł. W sonecie *Do trupa* zaskakujący jest już sam wybór adresata. Szokować ma też niepoetycki tytuł zestawiony z wykwintną formą sonetu. Podmiot liryczny w dwóch pierwszych strofach porównuje stan duszy zakochanego do stanu, w którym znajduje się nieboszczyk. Następne strofy wskazują na różnice między nimi.

Kończącą myślą utworu jest utrzymane w konwencji marinizmu paradoksalne stwierdzenie, że sytuacja zakochanego jest gorsza, bo on jeszcze cierpi, podczas gdy trup już nic nie czuje.

<https://www.youtube.com/watch?v=E-8L52uMS48>

4. Przeczytaj utwór J.A. Morsztyna *Niestatek*

<https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/niestatek-predzej-kto-wiatr-w-wor-zamknie-predzej-i-promieni.html>

5. Zapisz notatkę w zeszycie

Niestatek

Zbudowany na zasadzie kontrastu wiersz wyraża pogląd podmiotu lirycznego, że najmniej prawdopodobną rzeczą na świecie – spośród wszystkich nagromadzonych przykładów absurdalnych zjawisk – jest wierność kobiety. Środkiem stylistycznym w wierszu jest anafora- powtórzenie tego samego wyrazu, wyrażenia na początku wersów:

*Prędeż morze burzliwe groźbą uspokoi,
Prędeż zamknie w garść świat ten, tak wielki, jak stoi,
Prędeż pięścią bez swojej obraży ogniowi...*

6. Przeczytaj utwór **J.A. Morsztyna Na koszule brudną i samodzielnie zinterpretuj wiersz.**

7. Przeczytaj tekst **Słowa wieloznaczne (str. 204)**